

Асал ва ердан чиққан зироатларнинг закоти | Фикҳ дарслари (313-дарс)

19:00 / 09.01.2025 2144

هُنَا قَسْنُ نِي رُشْعٌ لِقُونِ اَوْ ضَرَالِ نِمَجَرَخِ اَمَوِ وِرْمَتَوْ لَبَجْ وَاِي رُشْعِ ضَرَالِ لَسَعِ يَفَوْ
بِبَطْحِ وَحْنِ يَفَالِ رَطْمٌ وَاُخَيْسِ

بِعَزْلِ اِنُؤْمِ غَفَرِ اَلْبِي لَادِ وَاِبْرَغَبِ يِقُوسِ نِي رُشْعِ فُصْنِ وَاِي

رَاهِنِ اَلْاِ اَذَكِ وَاِي جَرَخِ مَجْعَلِ اَهَرَ فَحَرَ اَهْنِ اَمَوِ ي رُشْعِ رِي بَلِ اَوِ نِي غِلِ اَوِ اَمَمِ سَلِ اَمَوِ
مِهِ دِي اِي فِ رُقْ اَوْ هَلَهْ اَمَلِ سَا اَمَوِ بَعَلِ اَضْرَا وَاِي دَمْحُمِ دَنْعِ اَلْفُسُوِي يِبَا دَنْعِ اَعَبْرَالِ
رُقْ اَوْ اَوْ نَعِ حَتْفِ اَمَوِ دَاوُسِ لِ اَوِ اِي رُشْعِ اَعْرُصِ بَلِ اَوِ اِن شِي جِ نِي بَمَسُقِ وَاِي وَاِي حَتْفِ وَاِي
بِبَرْقِ بَرَبْتِ غِي يِي حَاتِ اَمَوِ اِي جَرَخِ مَحَلِ اَصِ وَاِي لَعِ هَلَهْ

اَمِ اَوِ اَعِ اَطْلِ اَعِي اَغِ جَرَخِ اَلْفُصْنِ وَاِي وَاِي وَاِي بَرُغِ صُوِي اَمَكِ اَعِ مَسِ اَقْمِ جَرَخِ اَمِ اَجَرَخِ لِ اَوِ
اَمِ لِ اَعِ لَبِي بِي رَجَلِ لِكِ لِدَاوُسِ لِ اِلَعِ هَنْعِ اِلَعِ اَعِ تِ لَلِ اِي ضَرُ رَمُعِ اَعِ صَوِ اَمَكِ فِ طُومِ
لِ خِنِ لِ اَوِ مَرَكِ لِ اِي رَجَلِ وَاِي مَهَارِدِ اَعِ سَمَخِ اَعِ بَطْرِ لِ اِي رَجَلِ وَاِي مَهَارِدِ اَعِ شِ وَاِي رُبِ نِمُ اَعِ اَصِ

У ўз қавмининг олдига бориб:

«Эй қавмим! Асалнинг ушрини адо қилинглар. Закоти берилмаган молда яхшилик йўқ», деди.

«Қанча оласан?» дейишди.

«Ушрини», дедим.

Бас, улардан ушрни олиб, Умарга олиб бордим. У уни сотди ва пулини мусулмонларнинг садақаларига қўшди».

Бу борада яна бошқа бир нечта ривоятлар ҳам келтирилади.

Асал турли ўсимликлар ва дарахтларнинг гулидан йиғилади. У ейилади ва сақланади. У мулк бўлади, сотилса, даромад келтиради. Бинобарин, зироат ва мевалардан закот фарз бўлганидек, асалдан ҳам фарз бўлиши керак.

Моликий ва шофеъий мазҳаблари: «Асалда закот йўқ», дейдилар.

Уларнинг фикрича, асалдан закот олиниши ҳақида собит хабар йўқ. Асал ҳайвондан чиқадиган суюқлик бўлиб, худди сутга ўхшайди. Сутдан закот олинмаганидек, асалдан ҳам закот олинмайди.

Уламолар: «Ҳанафий ва ҳанбалий мазҳабларининг далиллари кучли, асалдан ушр олинади», дейдилар.

Қуръон ва ҳадисда зикр қилинмаган ҳайвонлар пайдо бўлса, зикри борларига қиёс қилинади, агар шартлари тўғри келса, улардан ҳам закот чиқарилади. Зотан, Исломи шариатининг барча замон ва маконларга мослиги ҳам шунда. Қуръон ва суннат бош масалаларни кўрсатиб, йўлловчи қоидаларни асослаб беради. Мусулмон уламолар янги пайдо бўлган масалаларни улар асосида ижмоъ ва қиёс билан бирин-кетин ечиб боравердилар.

Асалдан ушр бериш фарзлигини ўрганганимиздан кейин «Асал ҳайвондан чиқадиган маҳсулот, асаларидан бошқа ҳайвонлардан чиқадиган маҳсулотлардан ҳам закот олинадими?» деган савол пайдо бўлади.

Келинг, келаси баҳсимизга ушбу саволни сарлавҳа қилиб олайлик.

«Кифоя» китобининг иккинчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.